

Alla får tycka till!

Flickor och pojkars perspektiv på offentliga miljöer

Pilotprojekt

HALLSTAHAMMARS
KOMMUN

Innehåll

1. Bakgrund.....	2
2. Syfte.....	2
3. Mål.....	3
4. Avgränsning.....	3
5. Metodbeskrivning.....	4
6. Redovisning av resultat	6
7. Utvärdering metod	14
8. Pedagogernas utvärdering.....	17
9. Brister i metoden - förslag till förbättringar.....	19
10. Analys av resultat.....	20
11. Diskussion.....	23

1. Bakgrund

Hösten 2013 tackade kommunen ja till Länsstyrelsen Västmanlands erbjudande om handledningsstöd för att utveckla ett jämställdhetsperspektiv i planarbetet under 2014. Arbetet mynnade ut i ett pilotprojekt som genomfördes i samverkan med Nibbleskolan och Trollsländans förskola hösten/vintern 2014.

Pilotprojektet ”Alla får tycka till” var ett inledande projekt i arbetet med att jämställdhetsintegrera planavdelningens dialogarbete. Under 2015 och 2016 kommer det mer omfattande projektet ”Jämställt medskapande” fortsätta det strategiska arbetet med att ta fram och testa jämställdhetsintegrerade verktyg, samt sammanställa ett metodstöd som i fortsättningen kan användas rutinmässigt vid dialoger.

Området Östra Nibble valdes utifrån att delar av området är nedgånget och står inför såväl sociala som fysiska utmaningar. Området står även inför omfattande förändringar; bland annat i form av ett nytt äldreboende, bostadsmark för nyexploatering, en del av mellersta området är planlöst och nedgånget samt en eventuell omlokalisering av ridskolan i anlutning till Östra Nibble.

I arbetet med att utveckla den fysiska miljön på Östra Nibble vill vi med riktade insatser säkerställa att unga kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjligheter till inflytande och delaktighet. Det handlar dels om inflytandet specifikt; att kvinnor/flickor, som vi vet av egen och andras erfarenhet inte deltar och påverkar i samma utstäckning som män/pojkar, är delaktiga och har lika mycket inflytande. Dels handlar det om att säkerställa att konsekvenserna av den offentliga miljön ger båda könen samma rätt och möjligheter att vara aktiva medborgare.

2. Syfte

Det övergripande syftet med processen är att jämställdhetsintegrera planavdelningens dialogarbete, i det här skedet dialoger med barn och unga.

Syftet med pilotprojektet är att ta fram och testa jämställdhetsintegrerade dialogverktyg för att finna en grund inför det fortsatta arbetet.

3. Mål

Pilotprojektet förväntas resultera i fyra delmål;

- 1) Att finna en form för samverkan med förskola och skola.
- 2) Att höja planhandläggarnas kunskap om barns önskemål, tankar och erfarenheter om av sin utemiljö.
- 3) Att testa och utvärdera metoden framtagen för att genomföra dialog med barnen i förskolan och skolan (metoden består av en rad aktiviteter).
- 4) Att analysera resultatet av dialogen utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

4. Avgränsning

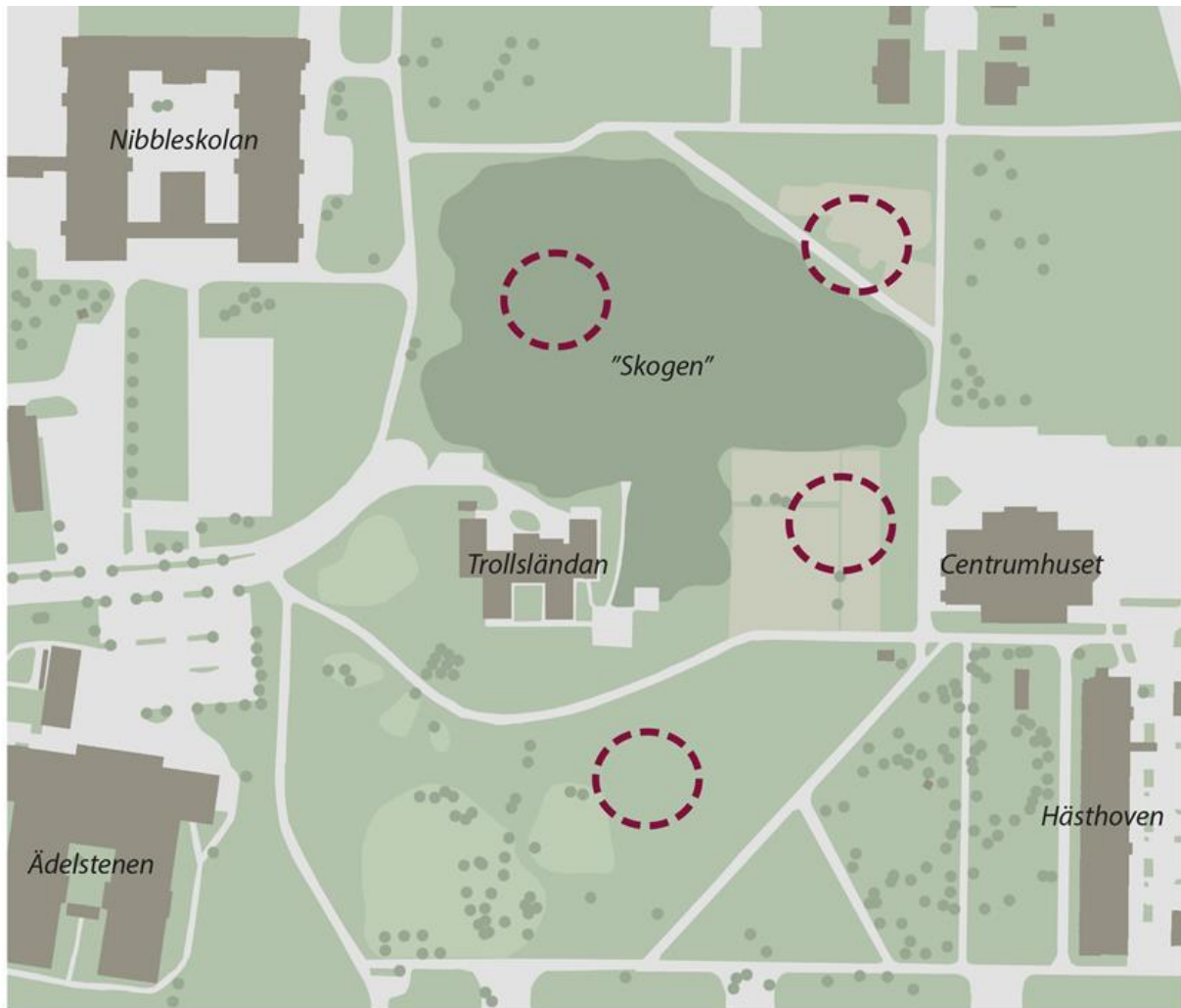
Projektet avgränsat till två åldersgrupper; dels 5 åringarna på Trollsländan och dels fritidsgruppen (9-11-åringar) på Nibbleskolan.

Platsen är avgränsad till de centrala parkdelarna på Östra Nibble. Dels den park som ingår i den nya detaljplanen, Östra Nibble 5, samt även grönytan och skogsdungen norr om parken.

Platsens avgränsning - Östra Nibble

Skolans avgränsning- Nibbleskolan och Trollsländan

Personalens avgränsning - Planavdelningen och skolan

 Platser att prata om

5. Metodbeskrivning

Projektet inleddes med att tjänstemän från planavdelningen arbetade tillsammans med pedagoger på Nibbleskolan och förskolan Trollsländan för att ta fram en metod. Avsikten var att pröva metoden vilken syftade till att öka barnens insyn och påverkan inom samhällsplanering. Metoden omfattade två steg.

Steg 1

Steg ett var en träff med förskolan Trollsländans femåringar och Nibbleskolans fritidsklass. Steg ett hade som syfte att väcka tankar hos barnen om vad samhällsplanering handlar om, att få barnen att tycka till om generella utemiljöer som barnen befinner sig i.

Träffen skedde i skolan och förskolans lokaler för att få barnen att känna sig trygga. Inför träffen hade 27 bilder valts ut som visade olika typer av offentliga miljöer, till exempel parker, lekplatser och skogsmiljöer. Bilderna valdes ut slumpmässigt och visade ett antal varianter av offentliga miljöer för att få barnen att reflektera kring dessa.

Fyra teman valdes ut som träffarna skulle kretsa kring. Dessa var glad, rädd, lekfull och lugn. Dessa teman var utvalda för att hjälpa barnen att reflektera kring platserna utifrån välkända känslor. Med temat glad var syftet att finna platser, situationer, miljöer som barnen förknippade med glädje och lycka. Temat rädd var för att kunna närma oss områdena trygghet och säkerhet utifrån barnens perspektiv. Temat lek var för att kunna fånga upp barnens kreativitet och aktivitet i det offentliga rummet och temat lugn var för att finna platser och situationer som barnen förknippade med lugn och ro.

Vid träffarna delades flickor och pojkar in i separata grupper för att säkerställa att båda grupperna hade lika stor möjlighet att komma med synpunkter. Pojk- och flickgruppen delades också in i flera mindre grupper för att minska antalet bilder som skulle väljas och varje grupp fick välja 1-2 bilder som de tyckte passade in på det valda temat. Under träffen diskuterades varje tema separat. Avsikten var att barnen med hjälp av den valda bilden och det tema som diskuteras skulle kunna komma med erfarenheter och synpunkter som kunde ge planhandläggarna viktig kunskap om barnens perspektiv.

Steg 2

I steg två så gick vi ut med barnen på en vandring på Östra Nibble. Fyra platser hade valts ut där vi stannade och frågade frågor utifrån de teman vi arbetat med i steg 1. Syftet med steg 2 var att ta reda på hur barnen ser och tänker om det lokala området vid Östra Nibble. Barnen var fortfarande uppdelade i flick- respektive pojkgrupper med samma samtalsledare.

Avsikten var att få kunskaper om hur barnen leker på dessa platser, vad som är glädjefyllt, farligt, intressant/lekfullt eller rogivande på dessa platser. Samtalen dokumenterades i bild och text utifrån förskolans riktlinjer.

6. Redovisning av resultat

Resultat steg 1

Nedan följer en sammanställning av resultatet från dialogen med barnen från Nibbleskolan och Trollsländan - steg 1. Bilderna som barnen valde redovisas samt korta referat av barnens reflektioner.

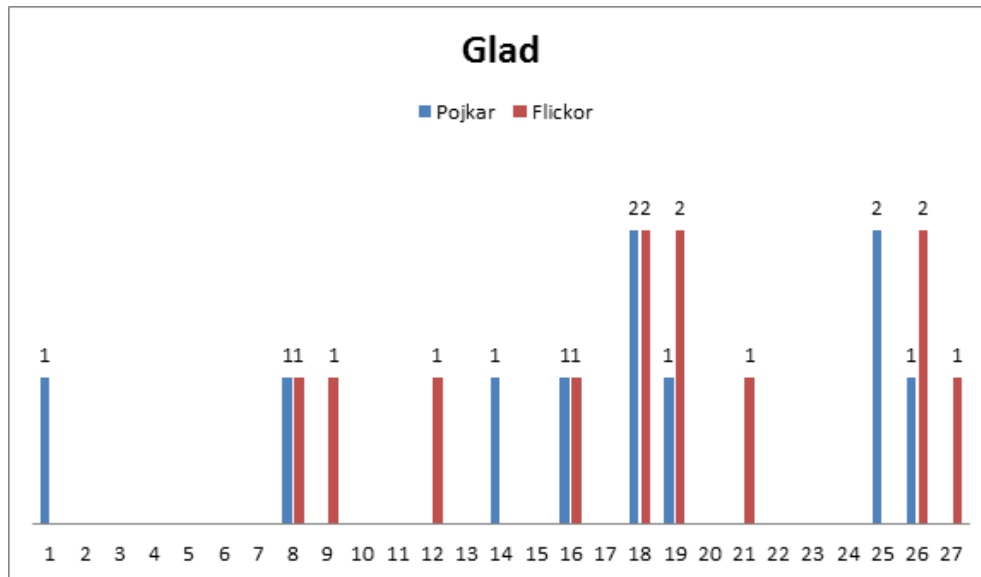
Glad:

De bilder som flickgrupperna valde mest och ansågs göra dem gladast av är bild **18,19 och 26**. Bilderna visar ett klätterträd, en park på kvällen med viss belysning och en lekplats.

Flickorna blev glada av att få leka och vara med sina kompisar. De gillade att vara hemma med sina föräldrar och mysa för i hemmet fick man göra det man vill. De gillade att klättra, dansa, jula, leka, spela boll, cykla runt huset och bygga kojor. Det är fint med vatten utomhus med fiskar i, det är även fint med lampor.

De bilder som pojkgruppen valde mest och ansågs göra dem gladast var bild **18 och 25**. Dessa bilder visar ett klätterträd och en fontän.

Pojkarna blev glada av att spela fotboll, leka, klättra i spindelnät, bygga, springa, kurragömma, klättra på stenar, leta svamp, leka i vatten, bygga kojor, leka i sandlåda, rutschbana, gunga, cykla, kasta sten och hoppa i vattnet. De gillade även natten för då kunde de sova i tält utomhus och berätta spökhistorier.

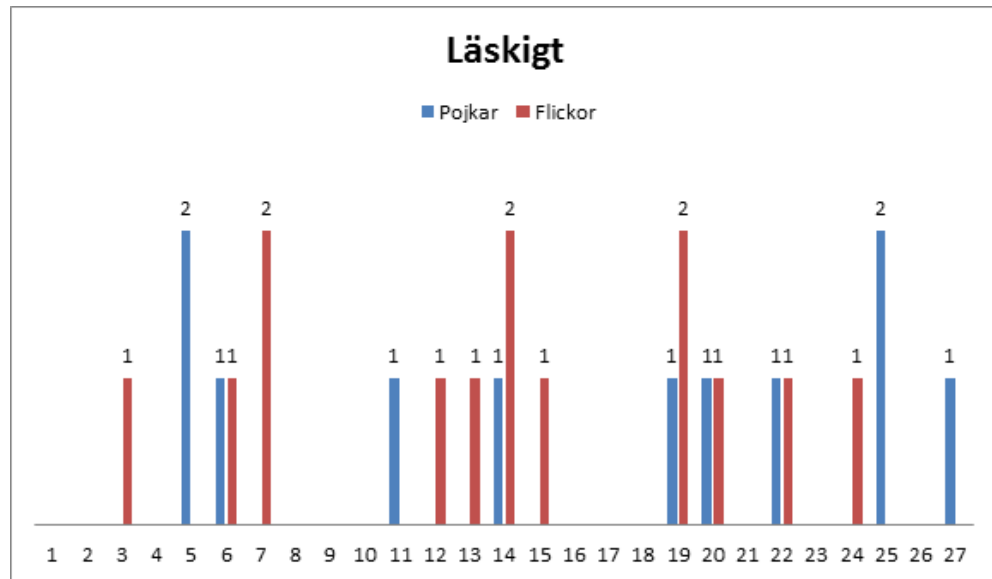
Rädd (Läskigt):

De bilder som flickgrupperna valde mest och ansåg vara läskiga var bild **7,14** och **19**. Bilderna visar en stor folkmassa, en skog med en bäck och en park på kvällen med viss belysning.

Flickorna kunde bli rädda för att vara i skogen för då kunde de gå vilse, skogen är mörk, läskiga djur i skogen, mörka buskar och de ville inte vara ensamma. Bilar kunde vara läskiga då de kör snabbt och kan köra på barnen då de går över vägen, stora folkmassor kunde gör att de tappade bort sig från mamma och blev kidnappade. Stenar kunde de ramla på med ormar, ramla ner i vattnet, mörkrädd vid mörker och vågar inte gå ut på kvällen.

De bilder som pojkgruppen valde mest och ansåg var läskiga var **5** och **25**. Bilderna visar ett klätterträd och fontän.

Pojkarna tyckte det var läskigt då man kunde ramla ner i vatten, grenar som är huller om buller, då det var mörkt ute, klättra i träden, rädda för att bli påkörda och dubbelfilig väg är farlig. I skogen kunde man gå vilse och göra sig illa av alla av stenar och grenar, det kunde gömma sig någon med en yxa i skogen.

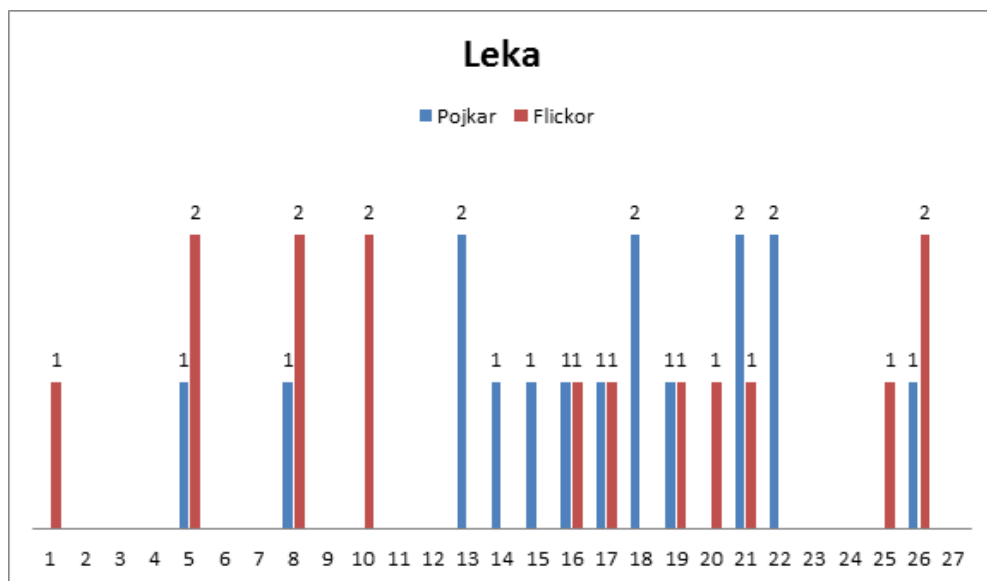
Lekfull (Leka):

De bilder som flickgrupperna valde mest och ansågs locka fram lekfullhet var bild **5, 8, 10** och **26**. Dessa bilder visar ett klätterträd, fotboll, sittmöbler och en lekplats.

Flickorna ville leka vid klätterträd, bygga en koja, springa, spela med boll, plocka blommor, vara ute i skogen, vara själva och fundera. De ville även leka i hemmet med dockor, pyssla, bussa och störa föräldrarna.

De bilder som pojkgruppen valde mest var **13, 18, 21** och **22**. Dessa bilder visar en häck, klätterträd, en damm och en hög med stenar.

Pojkarna ville bygga kojor, klättra i träd, leka i skogen, gömma sig under löven, springa runt, klättra i spindelnät, leka koja i buskarna, göra kullerbyttor, spela fotboll. De ville även sätta på sig regnkläder och springa genom vattnet, se på fiskarna och på vintern leka på isen.

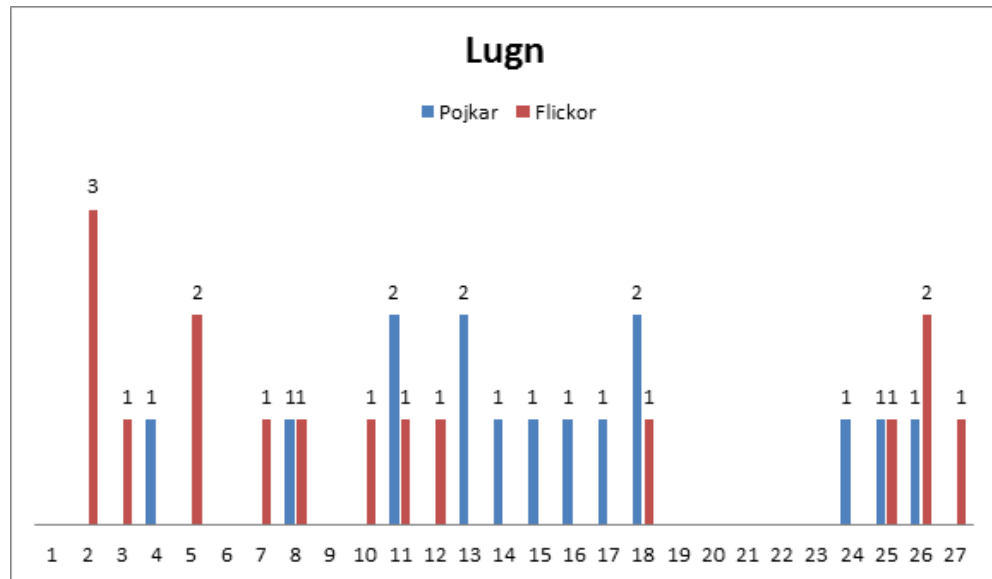
Lugn:

De bilder som flickgrupperna valde mest och ansågs göra dem mest lugna var bild **2, 5** och **26**. Bilderna visar en klättersten, klätterträd och en lekplats.

Flickornas kommentarer var att de blev lugna av att sitta med kompisar, göra läxor, sola, promenera med hunden, lyssna på fåglarna, titta på vatten, lägga sig och vila ute i skolen. Det var skönt att vara själv om man är arg; ta en picknic med föräldrarna på en äng.

De bilder som pojkgruppen valde mest och ansågs göra dem mest lugna var **11, 13** och **18**. Dessa bilder visar en koja, en häck och ett klätterträd.

Pojkarnas kommentarer var att de blev lugna av att vara med kompisar, prata, leka, att det går att klättra upp i trädet om man är arg. Är man arg kan man gå till skogen och lägga sig i löven och vila, när de är mörkt ute blir man lugn och kan sova. Det ska vara tyst, vattnet är lugnt.

Resultat steg 2

Nedan följer en sammanställning av resultatet från dialogen med barnen från Nibbleskolan och Trollsländan - steg 2.

Skogen

Flickor:

De femåriga flickorna tyckte det var kul med stenar, att klättra, att bygga koja, att leka bland träden. Grillen skulle kunna vara farlig, om det började brinna.

Fritidsgruppens flickor gillade skogen, det tyckte det var roligt att leka här, stora stenen var kul och snön. Samtidigt ansåg de att det kunde vara farligt att klättra i träden, man kunde fastna, skogen kan vara farlig, skogen är mörk när det är mörkt kan man försvinna.

Pojkar:

De femåriga pojkarna tyckte det var kul att klättra, hoppa från träden, gå balansgång, leka med pinnar, att gömma sig och skjuta med pinne, leka kurragömma och att grilla.

Fritidsgruppens pojkar hade många idéer om vad som är roligt i skogen; åka pulka och madrass, bygga kojor, tälja pinnar, springa runt, leka jaga, och begrava sig i löven. Det kunde vara farligt när det är mörkt, man kan göra sig illa när man åker pulka, det kan vara halt, man kan ramla från en sten. Det är lugnt på dagen men inte på kvällen.

Kommentar:

De yngre flickornas och pojkarnas reflektioner om skogen skiljer sig mycket lite åt. Det kom en kommentar om att skjuta med pinne från pojkarna och en flicka tog upp att grillen kunde vara farlig.

Fritidsgruppens flickor och pojkar tyckte båda om skogen men de såg även många faror med den. Pojkarna hade mer idéer om aktiva lekar i skogen. Både flickor och pojkar betonade att en fara med skogen var mörkret.

Båda åldersgrupperna hade starka positiva känslor om skogen. De yngre barnen tog inte upp mörkret som en farlig aspekt, vilket både flickorna och pojkarna i den äldre gruppen tog upp.

Lekplatsen

Flickor:

De femåriga flickorna tyckte det var kul med karusellen på lekplatsen, sandlådan, gungorna, muren inne i skogen och träden.

Fritidsgruppens flickor tyckte om allt som fanns i lekplatsen; kompisgungan, snurran, köket och att spela basket specifikt. Samtidigt kunde snurran och klätterställningen vara farliga. Soptunnan och grillen var lite läskiga. De fann flera platser att bli lugn av på lekplatsen: gungan, sitta vid bordet och att ligga på nätet.

Pojkar:

De femåriga pojkarna tyckte om att titta på skogen, leka med vattnet, klättra, tyckte lekparken var rolig, boxa på boxpåsen. En pojke ansåg att det kunde vara farligt att grilla för det kunde komma ormar.

Fritidsgruppens pojkar tyckte om att klättra och leka på lekplatsen. De tyckte de var en bra lekplats. Någon tyckte om skogen på andra sidan där man kunde bygga kojor någon annan höll inte alls med. Pojkarna tyckte det var läskigt när det är skymning och mörkt ute, en fara var att ramla ner från sakerna i lekplatsen.

Kommentar: Svaren mellan de femåriga flickorna och pojkarna skilde sig inte åt särskilt mycket på lekplatsen. Flickorna tenderade att ha mer fokus på lekplatsen och pojkarna något mer på den angränsande skogen. Flickorna upptäckte inget som var läskigt eller farligt, en pojke tog upp grillen som en möjlig fara.

Grillen återkom som en farlig plats även bland de äldre flickorna. Flickorna hade i regel mer fokus på lekplatsen än vad pojkarna hade. Pojkarna återkom till att det var läskigt när det var mörkt ute.

Tennisplanen

Flickor:

De femåriga flickorna ansåg att det inte fanns något roligt med platsen samt att det inte fanns något att leka med. De tyckte det såg roligt ut att gunga i snöret och kommenterade att det såg ut som en stor sjö om det regnat. Fanns inga faror enligt flickorna.

Fritidsgruppens flickor tyckte det var kul att spela fotboll och spela med sina vänner på platsen, cykla, leka, jaga och leka skola utanför centrumhuset. Flera av flickorna brukade leka på platsen när föräldrarna besökte moskén. Det kunde vara farligt om man sprang och ramlade på en sten. De blev lugna av sitta på bänkarna eller ligga i gräset. Flickorna tyckte att staketet skulle tas bort och att en basketplan skulle anläggas där man även kunde spela fotboll.

Pojkar:

De femåriga pojkarna tyckte det såg roligt ut att springa i vattnet, undrade hur man kom in på tennisplanen, leka kurragömma, kasta stenar i vattnet och leka med pinnar. Centrumhuset var läskigt, för där kunde man halka.

Vissa av fritidsgruppens pojkar tyckte det var en riktigt tråkig plats, den skulle verkligen behöva göras om. Några tyckte man kunde leka kurragömma och springa. Pojkarna kom med en del kreativa lösningar som gokartbana, parkeringsplats och skatepark. Saker som var läskiga var hål i marken, om det var mörkt kunde man slå sig, sly och centrumhuset kändes mörkt - som ett spökhuis.

Kommentar:

De femåriga flickorna hade inte så mycket att säga om platsen, de femåriga pojkarna hade några idéer om lekar på platsen, handlade mest om fri lek som kurragömma, leka med pinnar och kasta stenar. Anmärkningsvärt var att inget barn fann platsen läskig eller hotfull på något sätt, däremot kom centrumhuset upp som läskigt.

De äldre flickorna var något mer positiva till platsen än pojkarna. Pojkarna kom med fler kreativa lösningar för vad platsen skulle kunna utvecklas till. Flera av pojkarna tyckte att centrumhuset var läskigt, det tyckte inte flickorna. Fler av flickorna verkade ha en relation till husets moské.

Ängen

Flickor:

De femåriga flickorna tyckte det var kul att åka madrass och rulla från kullen. De tyckte inget var farligt eller läskigt.

Fritidsgruppens flickor tyckte det var kul att åka pulka, göra snögubbar, cykla, åka skidor, ha picknick, klättra i träd, leka jaga, dunk och kurragömma. Det kunde vara farligt enligt flickorna om någon gömmer sig i mörkret. Flickorna blev lugna av att sitta i gräset, sitta på stenarna och ha picknick.

Pojkar:

De femåriga pojkarna tyckte det var kul att åka pulka och åka på magen, hoppa runt, hoppa på stenen längre bort och leka på muren. Backen längre bort kunde vara farlig.

Fritidsgruppens pojkar tyckte det var kul att leka jaga, kurragömma, rulla ner för backen, klättra i träden, åka pulka och ha snöbollskrig. Pojkarna kunde även här tänka sig lösningar

som gokartbana, skatepark eller ett Leos lekland. På kvällen kunde platsen enligt några pojkar vara läskig.

Kommentar:

Svaren skilde sig inte mycket åt mellan de femåriga flickorna och pojkarna, dock var pojkarna mer intresserade och hade mer reflektioner om platsen.

Av de äldre barnen var det inte heller några större avvikelser i svaren mellan flickor och pojkar. Pojkarna kom med förslag till vad platsen skulle kunna utvecklas till. Både flickgruppen och pojkgruppen tog upp att platsen kunde vara läskig om det är kväll och mörkt ute.

7. Utvärdering metod

8.1 Urval och uppdelningen av barnen utifrån kön

Utifrån projektets begränsade omfattning blev urvalet av deltagande barn avgränsat till två barngrupper, dels femåringarna på Trollsländan och dels fritidsgruppen (nio-elvaåringar) på Nibbleskolan. Metoden skulle behöva testas på fler barn och andra åldersgrupper för att det ska gå att dra säkrare slutsatser av resultatet. Trots den begränsningen upplevdes urvalet som positivt, det blev ungefär lika många flickor som pojkar. Det var färre barn i den yngre ålderskategorin, vilket utifrån de begränsade resurserna till hands var en förutsättning då dessa barn behövde vara i mindre grupper.

I den här dialogen delade vi upp flickor och pojkar var för sig. Resultatmässigt blev det inga större skillnader, däremot skilde sig flick- respektive pojkgrupperna åt i genomförandet. Vad som berodde på konstellationen barn i grupperna och samtalsledaren är svårt att dra några slutsatser om. Vad som kan konstateras är att flickgrupperna fungerade mycket bättre inomhus än utomhus och tvärt om i pojkgrupperna - oberoende av åldersgrupp. Det skulle vara intressant att genomföra dialogen med samma barn igen och då med blandade könsgrupper för att se om resultatet blev annorlunda.

En reflektion är att denna metod troligen lämpar sig från femårsåldern och uppåt. Det skulle mycket troligt gå att genomföra på yngre barn med då skulle metoden behöva modifieras ytterligare. En farhåga inför projektet var att metoden skulle upplevas för komplicerad för de femåriga barnen. Upplevelsen var att det gick bra att genomföra dialogen med femåringarna, dock finns det vissa områden att tänka på och eventuellt omformulera.

8.2 Genomförande

Genomförande Trollsländan

Genomförandet av **Steg 1** fungerade mycket bra i flickgruppen. Flickorna lyckades hålla sig fokuserade och kunde dela tankar och erfarenheter utifrån de fyra olika temana och bilderna. Det var sju flickor och gruppen upplevdes som lagom stor. Pojkgruppen, vilken bestod av fem barn, hade lite svårare att hålla sig fokuserad. I pojkgruppen var två pedagoger med som hjälpte till att hålla uppe pojkarnas intresse.

Några förslag till förändringar på steg 1:

Genomförandet av **Steg 2** fungerade sämre i flickgruppen. När Steg Två genomfördes deltog endast fyra flickor. Intresset för att prata om de olika platserna var lågt och det var svårt att hålla fokus. Pojkgruppens genomförande av steg två fungerade bra. Barnen var intresserade och det upplevdes som lättare att genomföra steg 1 än steg 2 med pojkgruppen. Det upplevdes som att pojkarna hade mer frihet och en större inspiration att svara på frågorna när de var utomhus och kunde associera till de verkliga platserna.

Genomförande Nibble

Genomförandet av **Steg 1** fungerade mycket bra med flickgruppen. Flickorna var intresserade och fokuserade. Det fanns vissa språkbarriärer då somliga av barnens svenskakunskaper var begränsade. Detta kan ha kommit att påverka resultatet då det inte var helt klart om vissa av barnen var på det klara med vad för tema som diskuterades. Att sitta med flickgruppen i ring fungerade mycket bra.

Pojkarna hade svårt att fokusera på uppgiften under en längre tid och de tröttnade i slutet. Att de var 18 pojkar som skulle dela på uppmärksamheten verkade försvåra träffen då de hade svårt att fokusera under tiden som de inte fick prata.

Genomförandet av **Steg 2** försvårades av att årets första snö just hade fallit. Mycket intresse hamnade på snön och kylan, och inte på de enskilda platserna som besöktes. I stort gick genomförandet bra med flickgruppen. Flickornas tankar och idéer om de olika platserna var något begränsade, flickorna var lite avvaktande. Det skulle troligen kunna avhjälpas om de hade blivit bättre förberedda på vad vi skulle prata om på de olika platserna, samt att samtalsledarna haft fler förberedda följdfrågor att ställa.

För pojkarna gick steg två bra. Barnen delades in i två mindre grupper om cirka åtta pojkar i varje för att underlätta vandringen och möjliggöra att alla kunde komma till tals. Vandringen försvårades till en början av snön men efter ett tag började de berätta om sina tankar och idéer utan att förknippa allt med snön. Som med förskolan fick troligtvis det friare utrymmet och associationen till en plats en större möjlighet att ha tankar och idéer med hänsyn till de valda temana.

8.3 Val av bilder

Steg 1 genomfördes med hjälp av 27 bilder. Dessa bilder valdes ut utifrån att de skulle gestalta olika offentliga miljöer. När temana gick igenom valde barnen bilder till sina grupper och i och med det kunde de andra grupperna inte välja samma bilder. Att ha 27 valbara bilder skapar också ett problem att analysera vilka miljöer som de syftade på då urvalet var något stort för ett begränsat antal barn. Bilderna gjorde samtidigt att barnens valmöjligheter minskades speciellt när bilderna hade valts ut av planavdelningen med sina referenser. Ett förslag till metodutveckling skulle vara att ha ett antal tydliga teman på bilderna för att kunna analysera vilka kategorier av bilder som blir valda/inte valda.

8.4 Teman och frågeställningar till barnen

Det upplevdes som positivt att det fanns teman att utgå från, för att leda barnen in på olika tankespår för att de sen skulle kunna tänka mer fritt om vad de blir till exempel glada/rädda för. En reflektion är att det hade varit tillräckligt med tre teman. Temat glad och temat leka gick många gånger in i varandra. Tolknigen är att barnen är glada när de leker och när de är

glada och leker är de även trygga och kreativa, vilket summerade upp det de två temana var avsedda att göra. Ett förslag till modifiering av steg ett skulle därför vara att utesluta temat glad och behålla temat leka, men använda ordet glad när temat presenteras.

Till vandringen hade det behövt funnits en rad förberedda frågeställningar för vad barnen skulle svara på vid varje plats. Detta för att säkerställa att båda grupperna fick samma frågor då det var olika samtalsledare. Att endast fråga barnen öppna frågor utifrån temana upplevdes som otillräckligt.

8.5 Kille kontra tjej som samtalsledare

En avgörande faktor var att det var en kvinnlig och en manlig samtalsledare. Hur det påverkade barnen, genomförandet och resultatet är omöjligt att avgöra utifrån det här projektet. Det är dock troligt att det hade en betydande inverkan. Barn, speciellt i förskolan, är invanda med kvinnliga pedagoger vilket gör att en gästande manlig samtalsledare får en helt annan inverkan än en kvinnlig.

8. Pedagogernas utvärdering

Pedagogerna på förskolan och fritids var med i genomförandet. I regel var pedagogen som var med i pojkgruppen mer aktiv än den som var med i flickgruppen.

9.1 Pedagogernas utvärdering - Nibble

På plussidan räknar vi in barnens möjlighet att möta någon som jobbar med ett yrke som ingen av barnens föräldrar arbetar med, få insikt om hur den kommunala processen fungerar, få känna ansvaret att deras åsikt räknas. En förbättring till nästa gång bör vara minder samtalsgrupper, kanske max åtta barn per grupp. Då samtal och promenad eventuellt skulle kunna ske under samma dag. I det stora ett mycket intressant projekt att delta i för både barn och personal på fritidshemmet Säcken.

9.2 Pedagogernas utvärdering - Trollsländan

Urval av barn och uppdelning av barnen utifrån kön

Denna gång valdes 5-åringarna som grupp att delta i projektet och de flesta av dem hade också tillräcklig mognad för det men en annan gång kanske just mognad ska vara den styrande faktorn.

Uppdelning utifrån kön tillämpas mycket sällan i vår verksamhet och vi tror att en annan kategorisering varit mer fruktsam för resultatet. Vi tror att barnen tänker mer fritt i en könsblandad grupp och får mer varierad input av varandra. Vilka barn som ”styr” varandra behövs också tas med i beräkningen.

Sammantagen erfarenhet blir att just urval och gruppindelning lämpligen lämnas till pedagogerna eftersom det är de som känner barnen bäst och vet hur de fungerar i olika gruppkonstellationer.

Steg 1 och steg 2

Att presentera bilder för barnen att prata utifrån, funkade bra totalt sett.

Den promenad som gjordes utomhus kunde haft ett annat upplägg.

1. Promenad utomhus med fotografering av olika platser.
2. Samling inomhus för att gemensamt titta på de tagna bilderna och reflektera kring dem.

Detta upplägg hade förmodligen gjort att barnen lättare kunde fokusera på frågorna kring platserna. När det skedde utomhus var det svårare eftersom utomhusmiljön hela tiden lockade och drog så att barnen ville iväg och leka.

Teman och frågeställningar till barnen

Temana för frågorna i inomhusövningen fungerade bra.

Vid utomhuspromenade kunde pedagogerna varit med i formuleringen av frågorna. Öppna frågor men ändå möjliga att svara på.

Kille kontra tjej som samtalsledare

Vi tror ej att det hade så stor betydelse med kön på ledaren men att engagemang och förmåga att lyssna var en viktig kompetens. Att få barnen att fokusera. Att skapa ett intresse hos barnen. Det blir ofta lättare när det kommer någon spännande person utifrån till förskolan.

Övrigt

Pedagogerna kunde ha varit involverade i tidigare skede för att förbereda barnen bättre. Då hade en kunnat baka in det i ett större sammanhang där arbete kring hur ett samhälle fungerar hade kunnat vara utgångspunkt.

Det skulle ha varit någon utomstående som dokumenterade med i-pad. Det blev jobbigt att springa mellan grupperna med den.

Vi tror att arbetssättet, med vissa justeringar, har bra potential att kunna ingå i den ordinarie verksamheten med samhällsplanering, både från förskolans och Planavdelningens sida. Det är dock viktigt med god framförhållning och återkoppling till barnen.

9. Brister i metoden – förslag till förbättringar

Generella förändringar:

- Ha mindre grupper så att alla får möjlighet att prata steg 1 och steg 2.
- Endast ha tre teman. Stryka temat glad och behålla temat leka. Men använda ordet glad när temat leka presenteras.
- Inte dela upp efter kön. Samt låta pedagogerna vara mer aktiva i gruppindelning.
- Promenad utomhus med fotografering av olika platser. Samling inomhus för att gemensamt titta på de tagna bilderna och reflektera kring dem.
- Förbereda barnen bättre på den kommande övningen. Lägga in det i verksamheten.
- Person som fanns med och dokumenterade hela tiden.
- Andra språk

Steg 1:

- Att låta även de mindre barnen röra mer på sig. Att skapa stationer och låta barnen gå iväg och välja ut bilder för att sedan återsamlas. Detta gjordes med de större barnen och det fungerade bra. De mindre barnen fick välja bilder sittande.

- Att ha ett antal tydliga teman på bilderna i Steg 1 för att kunna analysera vilka kategorier av bilder som blir valda/inte valda. Val av bilder bör göras utifrån bestämda teman för att enklare kunna föra tydligare statistik i resultatet. Dessa teman skulle kunna vara skogsmiljöer, stadsmiljöer, vattenmiljöer etc. Då valet av bilderna i pilotprojektet visade många liknade miljöer ute i skogen saknade en bredd som visade på andra miljöer i staden.

Steg 2

- Att förbereda barnen mer på vad vi ska prata om när vi kommer ut på vandringen. Beskriva bättre så att barnen förstår vad vi gör, varför vi gör det, och vad vi vill veta. Eventuellt ge pedagogerna material i förväg som kan förbereda barnen.
- Det skulle ha varit någon utomstående som dokumenterade med i-pad. Det blev jobbigt att springa mellan grupperna med den.
- Vid utomhuspromenader kunde pedagogerna varit med i formuleringen av frågorna.

10. Analys av resultat

Analys resultat steg 1

Både flickgrupperna och pojkgrupperna valde mestadels naturbilder när de skulle välja bilder på temat glad. Framförallt att klättra i träd var något som återkom blanda gruppen äldre barn.

Både flickor och pojkar tyckte mörker var läskigt.

Andra faktorer som kunde vara farliga var stora folkmassor där barnet kunde komma ifrån sina föräldrar, skog som de kunde gå vilse i, väg där de kunde bli påkörda av bilar. Många svar kan troligen betraktas som klassiska förmaningar från vuxenvärlden där barnen kan utsättas för faror.

I utvärderingen av metoden påpekas att temat glad och temat leka fick fram liknande resultat, eftersom dessa uppfattas besläktade av barnen. Både flickorna och pojkarna valde mestadels naturbilder, dock kom det upp några bilder på mer konstruerade miljöer hos flickorna. I pojkgrupperna valdes näst intill uteslutande naturbilder på temat leka. Bygga koja och klättra i träd var mycket populärt hos både flickor och pojkar.

Temat lugn liknar temat leka resultatmässigt. En absolut majoritet naturbilder hos både flickor och pojkar, dock kom lekplatsen upp hos flickorna men inte hos pojkarna.

Analys av de populäraste bilderna

Det var svårt att urskilja tydliga skillnader och mönster på hur barnen valde bilderna, vilket kan konstateras berodde på brister i metoden. Om bilderna istället hade delats upp i tydliga kategorier så hade det varit lättare att urskilja mönster.

Bilden som var populärast bland flickorna var en bild som visar en lekplats inne i staden, det barnen poängterade var att de kunde klättra i klätternätet. Miljön är ordnad och organiserad som tydligt visar vad man kan göra på platsen.

Bilden som var populärast bland pojkarna var en bild som visar ett träd i en ganska mörk skog, de barnen framförallt såg i bilden var att de kunde klättra i trädet. Området runt om trädet är oordnat och pekar inte ut tydligt vad som man kan göra på platsen.

En bild valdes aldrig; bilden visar ett öde torg. Torget kan upplevas som en okändmiljö som barnen inte är vana att vistas i och att det tydligt inte fanns något på bilden kan ha lett till att det inte valde bilden. Bilden kan alltså vara svår att associera till när man är liten.

Ett antal bilder valdes enbart av flickor. Bilderna visar en klättersten, ett barn som plockar blommor, en stor folkmassa, dansande barn, sittmöbler och en cyklande familj.

Analys resultat steg 2

Resultatet visar inte på några större skillnader mellan könen om hur det uppfattar sin utemiljö. Pojkarna hade generellt sett fler idéer och kom med fler synpunkter än flickorna. Vilket till viss del var väntat då andra analyser av andra dialoger visat på att pojkars taltid är betydligt längre än flickors.

Pojkarna hade mer idéer om aktiva lekar så som kurragömma, snöbollskrig och leka jaga. Flickorna kom med tankar om aktiva lekar även dem men i mindre utsträckning.

De femåriga flickorna hade inte mycket att säga om området runt tennisplanen. De femåriga pojkarna hade några idéer om lekar på platsen, vilka mest handlade om fri lek som kurragömma, leka med pinnar och kasta stenar. Anmärkningsvärt var att inget barn fann platsen vid tennisplanen läskig eller hotfull på något sätt, däremot kom centrumhuset upp som läskigt. De äldre flickorna var något mer positiva till platsen än pojkarna. Pojkarna kom med fler kreativa lösningar för vad platsen skulle kunna förvandlas till.

Båda åldersgrupperna hade starka positiva känslor om skogen, vilket återkom på flera av platserna. De yngre barnen tog inte upp mörkret som en farlig aspekt, vilket både flickorna och pojkarna i den äldre gruppen tog upp. Svaren mellan flickorna och pojkarna skilde sig inte åt särskilt mycket på lekplatsen. Flickorna tenderade att ha mer fokus på lekplatsen och pojkarna något mer på den angränsande skogen.

De äldre barnen såg i regel mer faror och saker som kunde vara läskiga än de yngre. Mellan könen var det relativt lika vad som upplevdes som faror. Både flickor och pojkar återkom till att platserna skulle vara läskiga när det var mörkt ute. Några av de äldre pojkarna tyckte centrumhuset var läskigt. Detta togs inte upp av flickorna, vilket kan bero på att flera av flickorna besökte moskén som ligger i huset.

11. Diskussion

Pilotprojektet förväntades resultera i fyra delmål. Nedan redogör vi kort hur dessa mål uppfylldes.

- 1) Att finna en form för samverkan med förskola och skola.

Då det var ett första trevande försök till samverkan med förskola och skola så finns det bitar som går att förbättra. Vi upplever dock att vi har upprättat viktiga kontakter, funnit en form som fungerar och går att vidareutveckla samt att vi dragit viktiga lärdomar. En viktig del var återkopplingen som pedagogerna lämnade till projektet.

- 2) Att höja planhandläggarnas kunskap om barns önskemål, tankar och erfarenheter om av sin utemiljö.

Planhandläggarna fick värdeful erfarenhet att föra dialog med barn och ta del av barnens perspektiv av sin utemiljö. Målsättningen var att höja planhandläggarnas kunskap om barns önskemål, tankar och erfarenheter, vilket också gjordes. Däremot skulle fler dialoger behöva genomföras och dialogverktygen behöva förbättras för att resultatet av dialogen ska kunna utgöra ett planeringsunderlag.

- 3) Att testa och utvärdera metoden framtagen för att genomföra dialog med barnen i förskolan och skolan (metoden bestod av två aktiviteter).

Delmål nummer tre var egentligen det viktigaste delmålet. Att testa och utvärdera metoden för dialog är i ett längre perspektiv grundläggande för kommande arbete. Vi fann många brister och förbättringsmöjligheter i dialogverktygen. Bristerna gjorde att vikten av resultatet får nedvärderas en aning, dock framkom många förbättringsmöjligheter vilka är värdefulla i det fortsatta arbetet med jämställda dialoger.

- 4) Att analysera resultatet av dialogen utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Eftersom det uppkom en hel del brister i själva genomförandet och i metoden så har vi värderat resultatet därefter.

Återkoppling

Både Nibbleskolan och Trollsländan har fått båda separata dokument som med ord och bilder beskriver vad barnen fick göra under projektet. Dokumentet är menat både till barnen, föräldrarna och till pedagogerna.

Medverkande

Planavdelningen: Emma Mossberg, Jacob Lithammer, Sara Duvelid och Sofia Melin

Nibbleskolan: Anna Lövgren

Trollsländan: Åsa Flöje, Sirpa Kinisjärvi, Lise-Lotte Johansson, Maria Holm

Länsstyrelsen: Linda Wångdahl, Eva-Karin Wedin

Konsult: Birgitta Andersson

Bilaga

- Sammanställning av resultat
- Återkopplingsmaterial Trollsländan
- Återkopplingsmaterial Nibbleskolan